ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

2008/2187(INI)

28.8.2008

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

που περιέχει πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Αυστραλίας για την επεξεργασία και τη διαβίβαση από τους αερομεταφορείς δεδομένων από τις καταστάσεις επιβατών προέλευσης Ευρωπαϊκής Ένωσης (PNR) στην τελωνειακή υπηρεσία της Αυστραλίας (2008/2187(INI))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγητής: .....

PR_INI_art114

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ .....**Error! Bookmark not defined.**

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Αυστραλίας για την επεξεργασία και τη διαβίβαση από τους αερομεταφορείς δεδομένων από τις καταστάσεις επιβατών προέλευσης Ευρωπαϊκής Ένωσης (PNR) στην τελωνειακή υπηρεσία της Αυστραλίας
(2008/2187(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη την πρόταση σύστασης προς το Συμβούλιο που υπέβαλε η Sophia in't Veld εξ ονόματος της Ομάδας ALDE, σχετικά με τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Αυστραλίας για την επεξεργασία και τη διαβίβαση από τους αερομεταφορείς δεδομένων από τις καταστάσεις επιβατών προέλευσης Ευρωπαϊκής Ένωσης (PNR) στην τελωνειακή υπηρεσία της Αυστραλίας (B6-0383/2008),

– έχοντας υπόψη τα άρθρα 2, 6, 24, 29 και 38 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που αποτελούν το νομικό υπόβαθρο για έναν ευρωπαϊκό χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και για τις διεθνείς διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες και οργανισμούς για θέματα δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις,

– έχοντας υπόψη, την απόφαση 2008/651/ΚΕΠΠΑ/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2008, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Αυστραλίας για την επεξεργασία και τη διαβίβαση από τους αερομεταφορείς δεδομένων από τις καταστάσεις επιβατών προέλευσης Ευρωπαϊκής Ένωσης (PNR) στην τελωνειακή υπηρεσία της Αυστραλίας, καθώς και τη συμφωνία αυτή καθεαυτή,[1]

– έχοντας υπόψη το γεγονός ότι σύμφωνα με το άρθρο 25 της Συνθήκης ΕΕ, η συμφωνία αυτή είναι προς το παρόν προσωρινά δεσμευτική μόνο σε εκείνα τα κράτη μέλη που δεν πραγματοποίησαν δηλώσεις και επομένως έπρεπε να συμμορφώνονται με την ίδια τους τη συνταγματική διαδικασία, όπως έκαναν το Βέλγιο, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Λετονία, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Ουγγαρία, η Πολωνία και η Φινλανδία[2],

– έχοντας υπόψη το γεγονός ότι η νομική βάση που επελέγη για την προαναφερθείσα απόφαση του Συμβουλίου για τη σύναψη της συμφωνίας, δηλαδή τα άρθρα 38 και 24 της Συνθήκης ΕΕ (το τελευταίο εκ των οποίων αναφέρεται στις εξωτερικές σχέσεις), θα απαιτούσε από την Προεδρία να ζητήσει τη γνώμη του Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

– έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του σχετικά με το θέμα της χρήση δεδομένων

[1] ΕΕ L 213 της 8.8.2008, σ. 47.
[2] Ορισμένα από τα κράτη μέλη ενέκριναν συγκεκριμένες δηλώσεις που δημοσιεύθηκαν σε πρακτικά του Συμβουλίου, τα οποία είναι διαθέσιμα στην παρακάτω διεύθυνση: http://register.consilium.europa.eu/pdf/gr/08/st10/st10439.el08.pdf

από τα μητρώα ονομάτων επιβατών[1],

– έχοντας υπόψη το άρθρο 8 παράγραφος 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΑΔ) και το άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/82/ΕΚ,

– έχοντας υπόψη, τις βασικές αρχές της έντιμης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων, οι οποίες επιβάλλουν, το Κοινοβούλιο να ενημερώνεται πλήρως και να ζητείται η γνώμη του, καθώς και το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο ούτε καν ενημερώθηκε από την Επιτροπή και/ή το Συμβούλιο σχετικά με τις επικείμενες διαπραγματεύσεις, σε αντίθεση με ό,τι συνέβη στην περίπτωση άλλων συμφωνιών σχετικά με τα μητρώα ονομάτων επιβατών (PNR), αλλά ακόμη και κατά τον πρώτο γύρο των διαπραγματεύσεων με την Αυστραλία το 2003/2004[2],

– εκτιμώντας ότι παρά την απροθυμία των άλλων θεσμικών οργάνων, το Κοινοβούλιο πρέπει να λάβει θέση για ένα ζήτημα που έχει επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα του πολίτη και το οποίο συζητείται επί του παρόντος ως ενδεχόμενο αντικείμενο νομοθετικής πράξης της ΕΕ,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 114 παράγραφος 3, το άρθρο 83 παράγραφος 5, και το άρθρο 94 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Α6-..../2008),

1. Απευθύνει στο Συμβούλιο τις ακόλουθες συστάσεις:

Όσον αφορά τα διαδικαστικά θέματα

(α) θεωρεί ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη σύναψη της συμφωνίας στερείται δημοκρατικής νομιμοποίησης, δεδομένου ότι σε κανένα στάδιό της δεν προέβλεπε ουσιαστικό δημοκρατικό έλεγχο ή κοινοβουλευτική έγκριση· επισημαίνει ότι το Συμβούλιο επιλέγει συστηματικά τη συγκεκριμένη διαδικασία για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών που έχουν επίπτωση στα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών της

[1] Το ψήφισμα της 13ης Μαρτίου 2003, σχετικά με τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων από τις αεροπορικές εταιρείες στην υπηρεσία μετανάστευσης των ΗΠΑ (ΕΕ C 61 Ε της 10.3.2004, σ. 381) και το ψήφισμα της 9ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αεροπορικές εταιρείες στην περίπτωση των υπερατλαντικών πτήσεων: στάδιο των διαπραγματεύσεων με τις ΗΠΑ (ΕΕ C 81 Ε της 31.3.2004, σ. 105) το ψήφισμα της 31ης Μαρτίου 2004, σχετικά με το σχέδιο απόφασης της Επιτροπής για το κατάλληλο επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα Μητρώα Ονομάτων Επιβατών (PNR) που διαβιβάζονται στην Υπηρεσία Τελωνείων και Προστασίας των Συνόρων των Ηνωμένων Πολιτειών (ΕΕ C 103 Ε της 29.4.2004, σ. 665), το ψήφισμα της 7ης Σεπτεμβρίου 2006 σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για μια συμφωνία με τις ΗΠΑ όσον αφορά τη χρήση των δεδομένων των Μητρώων Ονομάτων Επιβατών (PNR) και το ψήφισμα της 7ης Ιουλίου 2005 σχετικά με τη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της κυβέρνησης του Καναδά όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων επιβατών αεροπορικών πτήσεων (API/PNR).

[2] Η επιτροπή LIBE έλαβε γνώση αυτών των διαπραγματεύσεων και στη βάση της σχετικής γνωμοδότησης της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων. Βλ.: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2004/wp85_el.pdf

Ευρωπαϊκής Ένωσης·

(β) επισημαίνει ότι παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις του, το Κοινοβούλιο ουδέποτε ενημερώθηκε ούτε κλήθηκε σε διαβούλευση για την έγκριση της εντολής, τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων ή τη σύναψη της συμφωνίας· και συνεπώς θεωρεί ότι η διαδικασία που ακολουθείται από το Συμβούλιο δεν συμμορφώνεται με το άρθρο 24 της Συνθήκης ΕΕ, ούτε με τις αρχές της έντιμης συνεργασίας·

(γ) επισημαίνει ότι έγκριση από το εθνικό κοινοβούλιο απαιτείται μόνο σε δέκα από τα 27 κράτη μέλη, χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα πρότασης τροποποιήσεων· θεωρεί ότι η διαδικασία αυτή είναι παντελώς ακατάλληλη· και σημειώνει ότι οι μελλοντικές τροποποιήσεις των όρων της συμφωνίας θα γίνουν χωρίς έγκριση από τα εθνικά κοινοβούλια·

(δ) διατηρεί τις επιφυλάξεις του όσον αφορά τη νομική βάση που επέλεξε το Συμβούλιο για μια διεθνή συμφωνία που επικεντρώνεται αποκλειστικά στις ανάγκες εσωτερικής ασφάλειας μιας τρίτης χώρας και δεν έχει προστιθέμενη αξία για την ασφάλεια της ΕΕ, των κρατών μελών ή των πολιτών της· επιφυλάσσεται, ως εκ τούτου, του δικαιώματός του να παρέμβει στο Δικαστήριο αν αμφισβητηθεί η νομιμότητα της συμφωνίας αυτής από τρίτο μέρος·

(ε) καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή του Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων στην έγκριση μιας εντολής διαπραγματεύσεων και της σύναψης μελλοντικών συμφωνιών σχετικά με τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων, ιδίως στις τρέχουσες διαπραγματεύσεις με την Νότιο Κορέα όσον αφορά τη διαβίβαση δεδομένων των μητρώων ονομάτων επιβατών (PNR)·

Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής και τον σκοπό

(στ) επισημαίνει ότι μέσα στο κείμενο γίνεται αναφορά σε ευρύ φάσμα σκοπών, και χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα διαφορετικοί όροι:

- «καταπολέμηση» της τρομοκρατίας και συναφών εγκλημάτων, καθώς και άλλων σοβαρών εγκλημάτων, περιλαμβανομένου του οργανωμένου εγκλήματος, τα οποία είναι διασυνοριακής φύσεως (εισαγωγή),
- «με σκοπό αποκλειστικώς την παρεμπόδιση και την καταπολέμηση» της τρομοκρατίας και συναφών εγκλημάτων, καθώς και άλλων σοβαρών εγκλημάτων, περιλαμβανομένου του οργανωμένου εγκλήματος, τα οποία είναι διασυνοριακής φύσεως,
- διαφυγή της σύλληψης ή προφυλάκισης για τα προαναφερόμενα εγκλήματα (άρθρο 5(1)(iii)),
- για να διασφαλισθεί η δημόσια ασφάλεια και για τους σκοπούς της επιβολής της εφαρμογής του νόμου (εισαγωγή),
- τελωνεία, μετανάστευση και εγκληματικότητα (αναφορές στις αντίστοιχες πράξεις στην εισαγωγή),

– «όταν αυτό είναι αναγκαίο» για την προστασία των ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλων προσώπων, ιδίως όσον αφορά τον κίνδυνο θανάτου ή σοβαρού τραυματισμού για το υποκείμενο των δεδομένων ή άλλους (άρθρο 5 παράγραφος 2),
– σημαντικός κίνδυνος για τη δημόσια υγεία (άρθρο 5 παράγραφος 2),
– επίβλεψη και τη λογοδοσία της δημόσιας διοίκησης, περιλαμβανομένων των απαιτήσεων στο πλαίσιο των νόμων Freedom of Information Act, Human Rights and Equal Opportunity Commission Act, Privacy Act, Auditor-General Act ή Ombudsman Act·

(ζ) θεωρεί συνεπώς ότι ο περιορισμός του σκοπού είναι παντελώς ακατάλληλος και καθιστά αδύνατο να προσδιοριστεί εάν τα μέτρα είναι δικαιολογημένα και αναλογικά· και ότι, κατά συνέπεια η συμφωνία δεν πληροί τα κοινοτικά και διεθνή πρότυπα προστασίας των δεδομένων, ούτε συμμορφώνεται στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, σύμφωνα με το οποίο απαιτείται σαφής περιορισμός του σκοπού· θεωρεί ότι ως εκ τούτου η συμφωνία επιδέχεται νομική αμφισβήτηση·

Όσον αφορά την προστασία των δεδομένων

(η) εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η αυστραλιανή νομοθεσία για την προστασία του ιδιωτικού βίου ισχύει πλήρως και για τους πολίτες της ΕΕ, ανησυχεί ωστόσο για το ενδεχόμενο εξαιρέσεων και παρεκκλίσεων που ενδέχεται να δημιουργήσουν κενά στη νομική προστασία των πολιτών της ΕΕ· πιστεύει ότι η συμφωνία πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως, όχι μόνο με την αυστραλιανή νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων, αλλά επίσης, και κυρίως, με τη νομοθεσία της ΕΕ· επιμένει ότι η απλή συμμόρφωση προς τη συμφωνία δεν μπορεί να αντικαταστήσει μια επίσημη διαπίστωση επαρκούς προστασίας, και ότι δεν αρκεί, οι νομοθεσίες της Αυστραλίας και της ΕΕ περί προστασίας των δεδομένων να έχουν κοινή βάση·

(θ) εκφράζει την ικανοποίησή του για την απόφαση, μαζική κοινολόγηση δεδομένων να γίνεται μόνο αν αυτά έχουν καταστεί ανώνυμα·

(ι) σε σχέση με τα δικαιώματα των προσώπων που αφορούν τα δεδομένα, η συμφωνία προβλέπει ότι η Αυστραλία θα καθιερώσει σύστημα προσιτό στους ενδιαφερομένους ανεξάρτητα από εθνικότητα ή χώρα διαμονής, το οποίο θα τους επιτρέπει να ασκούν τα δικαιώματά τους· όσον αφορά δε την ενημέρωση των επιβατών, θα πρέπει να επιδοκιμαστεί η προθυμία των τελωνειακών αρχών να ενημερώνουν το κοινό σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων PNR·

(ια) σε αντίθεση με τη συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ, για την περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας με την Αυστραλία προβλέπεται μηχανισμός επίλυσης διαφορών, οι δε αρχές προστασίας των δεδομένων στην ΕΕ μπορούν να ασκήσουν τις υπάρχουσες εξουσίες τους να αναστέλλουν τις ροές δεδομένων προς το τελωνείο προκειμένου να προστατεύσουν άτομα από την επεξεργασία προσωπικών τους δεδομένων, όταν υπάρχει ουσιαστική πιθανότητα να παραβιαστούν τα πρότυπα προστασίας που ορίζει η παρούσα συμφωνία·

(ιβ) εκφράζει την ικανοποίησή του για τη συμμετοχή των αρχών προστασίας δεδομένων

στην κοινή αναθεώρηση, αλλά εκφράζει τη λύπη του που δεν έχει καθοριστεί συγκεκριμένη προθεσμία για αυτήν την αναθεώρηση· καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να ζητήσουν αναθεώρηση πριν από τον Ιούνιο του 2010 και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματα αυτής της αναθεώρησης στο Κοινοβούλιο·

(ιγ) όσον αφορά τις περαιτέρω κοινολογήσεις, εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι υπάρχουν περιορισμένες δυνατότητες για περαιτέρω κοινολόγηση, ιδίως επειδή αυτή πραγματοποιείται μόνο κατά περίπτωση και το τελωνείο διατηρεί μητρώο όλων των κοινολογήσεων·

(ιδ) επισημαίνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 δεν αποθηκεύονται δεδομένα, ωστόσο στο σημείο 12 του παραρτήματος αναφέρεται μια περίοδος διατήρησης 5,5 ετών· παρότι η περίοδος διατήρησης είναι μικρότερη από ό,τι στις συμφωνίες με τις ΗΠΑ, το Κοινοβούλιο θεωρεί ότι η αναλογικότητα των 5,5 ετών δεν μπορεί να εκτιμηθεί, δεδομένου ότι οι σκοποί για τους οποίους αποθηκεύονται τα δεδομένα των επιβατών δεν προσδιορίζονται επαρκώς·

(ιε) όσον αφορά τα ευαίσθητα δεδομένα, τα τελωνεία δήλωσαν ρητά ότι δεν επιθυμούν ούτε χρειάζονται ευαίσθητα δεδομένα, γεγονός που εγείρει το ερώτημα, για ποιο λόγο τα χρειάζονται άλλες δικαστικές αρχές, όπως του Καναδά και των ΗΠΑ, και βεβαιώνουν ότι θα προβαίνουν σε διαλογή και απαλοιφή οποιωνδήποτε ευαίσθητων δεδομένων ενδέχεται να λάβουν· ωστόσο, το γεγονός ότι η ευθύνη του ελέγχου όσον αφορά τη διαλογή των ευαίσθητων δεδομένων προέλευσης ΕΕ ανατίθεται στον παραλήπτη των δεδομένων. *δηλ.* στο τελωνείο, είναι σύμφωνο με τα αποδεκτά πρότυπα προστασίας δεδομένων, όπως εκείνα της σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 και της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου·

(ιστ)επιμένει ότι η ανταλλαγή διπλωματικών υπομνημάτων αποτελεί απαράδεκτη μέθοδο για την τροποποίηση του καταλόγου αρχών και των υπηρεσιών που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα·

(ιζ) λαμβάνοντας υπόψη τις κατηγορίες δεδομένων που διαβιβάζονται στην τελωνειακή υπηρεσία, εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι τα στοιχεία που ζητούνται αφορούν τις ίδιες κατηγορίες δεδομένων με εκείνες που προβλέπονται στη συμφωνία του 2007 με τις ΗΠΑ (τα 34 πεδία χωρίζονται σε 19 κατηγορίες δεδομένων, ώστε να δημιουργείται η εντύπωση ότι το πλήθος των διαβιβαζόμενων δεδομένων έχει μειωθεί αισθητά, κάτι που ωστόσο δεν συμβαίνει)· μια τόσο ευρεία συλλογή στοιχείων δεν δικαιολογείται και πρέπει να θεωρηθεί υπερβολική·

2. ζητεί από τα κράτη μέλη και τα εθνικά κοινοβούλια στα οποία είναι αυτή τη στιγμή υπό εξέταση η συγκεκριμένη συμφωνία καθώς και η συμφωνία με τις ΗΠΑ (Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Ολλανδία, Ισπανία, Ουγγαρία, Πολωνία) να λάβουν υπόψη τις παρατηρήσεις και τις συστάσεις που εκτίθενται παραπάνω·

3. υπενθυμίζει στο Συμβούλιο ότι σε περίπτωση που τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, το Κοινοβούλιο θα πρέπει να συμμετέχει δεόντως στην επανεξέταση όλων των συμφωνιών PNR·

o

o o

4. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση στο Συμβούλιο και, προς ενημέρωση, στην Επιτροπή, καθώς επίσης στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών, και στην κυβέρνηση και το Κοινοβούλιο της Αυστραλίας.